

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ «ΑΣΤΕΡΩΝ»

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΗΣ ΛΙΛ ΝΤΑΓΚΟΒΕΡ

[Μιά αισθηματική αυτοβιογραφία της μεγάλης Γερμανίδος ηθοποιού του κινηματογράφου Λιλ Ντάγκοβερ, που είνε γνωστή ως «η γυναίκα με την ωραιότερη πλάτη».]

Ο έρωτας έπαιξε πάντα τον μεγαλύτερο ρόλο στη ζωή μου από κάθε άλλο αίσθημα. Δεν είμαι διόλου ρωμαντική, γιατί από μικρή συνήθισα να βλέπω τον κόσμο μ' ένα πρακτικό μάτι, αν δίνω δε στον έρωτα μιά τόσο μεγάλη θέση στη ζωή μου, αυτό συμβαίνει γιατί κατάλαβα γρήγορα πως μόνο με το αίσθημα αυτό μπορεί κανείς ν' αναδειχθή στη ζωή. «Όποιος αγαπάει, βρίσκει το κλειδί του μυστηρίου της ζωής», αυτό είνε το μόνο αξιωμα μου. 'Ο έρωτας ήταν για μένα μιά μέθοδος για να αντίληφθώ γρήγορα την πραγματική σημασία της ζωής και να ν' ανοίξω ένα δρόμο, όπως επιθυμεί κάθε άνδρας και κάθε γυναίκα. Στους φίλους μου και στις φίλες μου δεν κάνω τίποτε άλλο παρά να επαναλαμβάνω διαρκώς: «Αγαπάτε!...» Μόνο με τον έρωτα στην καρδιά μπορεί να παίξη αριστοτεχνικά μιά ηθοποιός, να δημιουργήση ένας συγγραφέας, ή ένας συνθέτης, να πετύχη αρμονίες χρωμάτων ένας ζωγράφος. Μά και κάθε άνθρωπος πρέπει να έχη τον έρωτα στην καρδιά για να μπορέση να πετύχη στις επιχειρήσεις του, στις υποθέσεις του, στη ζωή του. 'Από χρόνια τώρα δεν κάνω τίποτε άλλο παρα ιά... κηρύσσω «τόν έρωτα για τόν έρωτα»! 'Ο έρωτας κατά θάθος δεν έχει κανένα άλλο σκοπό, παρά μόνο τόν ίδιο τόν έαυτό του. 'Ο έρωτας επιστρέφει στον έρωτα. Δεν είμαστε ευτυχισμένοι επειδή κατακτήσαμε τόν αγαπώμενο πρόσωπο, αλλά επειδή αγαπάμε. 'Ελπίζω ότι με καταλαβαίνετε. Σ' όλη μου τή ζωή, όπως θά δείτε, τά πρόσωπα δεν έπαιξαν μεγάλο ρόλο, γιατί τήν πρώτη θέση τήν είχε πάντοτε ο έρωτας.

'Αρχισα τόν καλλιτεχνικό μου στάδιο σέ ηλικία δεκαπέντε χρόνων ως μαθήτρια της Δραματικής 'Ακαδημίας του Βερολίνου. Τ' όνειρό μου ήταν να γίνω μιά διάσημη ηθοποιός, ένα είδος Σάρρας Μπερνάρ, ή 'Ελεωνόρας Ντρούζε της Γερμανίας. Μά ο δρόμος που έπρεπε να διανύσω για να φθάσω στον σκοπό μου, φαινόταν τότε σέ μένα άτελείωτος. Κι' όμολογώ ότι ένας όδοιπόρος που προχωρεί μόνος του για να φθάση σέ μιά μακρινή πόλι κουράζεται διπλά, παρά αν είχε μαζί του ένα σύντροφο. 'Ο σύντροφος θά τόν έκανε να συλλογίζεται χίλια - δυό άλλα πράγματα εκτός από τόν άτελείωτο ταξίδι του. Συγχρόνως όμως ο όδοιπόρος θά περπατούσε, θ' άφηνε δρόμο πίσω του κι' έτσι θά έφθανε κάποτε στό τέρας του ταξιδιού του δίχως να τόν καταλάβη. 'Ενας τέτοιος σύντροφος ήταν για μένα σ' όλη μου τή ζωή ο έρωτας.

'Αγάπησα για πρώτη φορά έναν ώμορφο συμμαθητή μου στη Δραματική 'Ακαδημία, τόν Φράντς 'Ελμ... και για να φανώ στά μάτια του ως η καλύτερη μιά του, ως ένα εξαιρετικό ταλέντο, έβαλα ως σκοπό μου να πάρω τόν νουσούν βραβείο. Βλέπετε; 'Αν δεν αγαπούσα, δεν θά έδειχνα δίχως άλλο τήν ίδια επιμονή, τήν ίδια θέλησι. 'Η πρώτη άποτυχία και η πρώτη αποθάρρυνσις θά με τσάκιζαν. Κι' όμως, με τόν να έχω τόν έρωτα στην καρδιά, τολμούσα τά πάντα, είχα διάθεσι, είχα έμπιστοσύνη στον έαυτό μου κι' έτσι, χωρίς κι' εγώ να τόν καταλάβω, στό τέλος τών σπουδών μου πήρα τόν χρυσούν βρα-

βείο της 'Ακαδημίας. Τί μ' ενδιέφερε τότε περισσότερο; 'Ο αγαπημένος μου Φράντς ή τόν βραβείο; Τίποτε από αυτά τά δυό! 'Εκείνο που με ενδιέφερε, άσυναισθήτως, δηλαδή χωρίς να έχω πλήρη τήν έπιγνωσί του, ήταν ο έαυτός μου. Είμαι μιά έγωίστρια; 'Οχι περισσότερο από κάθε άλλη γυναίκα. Κι' όταν άκούμη θυσιάζομαστε για έναν άλλο, δεν κάνουμε τίποτε άλλο παρά να ικανοποιούμε τόν έαυτό μας. Κι' έτσι, όταν ο Φράντς 'Ελμ... προσελήφθη σ' ένα θίασο κι' έφυγε για μιά «τουρνέ», στις πόλεις του Ρήνου, είδα ότι η πρώτη αυτή αγάπη μου δεν ήταν καμμία παραφροσύνη, αλλά ένα ήρεμο αίσθημα, που δεν άργησε να υποχωρήση και να προσαρμοσθή στις ανάγκες και στις άπαιτήσεις τής ζωής μου.

'Εμεινα λοιπόν στί Βερολίνο και προσελήφθη κι' εγώ στον θίασο της Μάρθας 'Εγκνερ, που έπαιζε ένα άσχηρά κλασικό δραματολόγιο. 'Η ε'σοδος μου στον θίασο αυτό ήταν για μένα μιά πρώτη τάξεως έπιτυχία, γιατί από αυτόν έβγαίνουν ολοι οι μεγάλοι ηθοποιοί της Γερμανίας. 'Από αυτόν έπέρασε ο Πάουλ Βέγκενερ κι' ο Φρίτς Κόρντνερ κι' ο Βέρνερ Κράους. Σ' αυτόν επίσης έπαιζε επί χρόνια κ' η μεγάλη Μπεργκνερ. 'Από αυτόν τόν θίασο ξεκίνησα κι' εγώ κι' έφθασα στην όθονη του κινηματογράφου. 'Από τήν ήμερα που άρχισα να δουλεύω ως πραγματική επαγγελματίας ηθοποιός, η ζωή μου μεταμορφώθηκε ως δια μαγείας, γιατί μπήκα σ' ένα φαντασμαγορικό κόσμο που τά μέρδευα με τήν πραγματικότητα. Ποιά ήμουν άρα γε η Λιλ; 'Εκείνη που έπαιζε στη σκηνή ή εκείνη που περπατούσε στον δρόμο; 'Ομολογώ ότι δεν μπορούσα να ξεχωρίσω τήν μιά από τήν άλλη. Πίστευα πως είχα διπλή ύποστασι, κι' από αυτήν τήν παράξενη άυταπάτη μου που τήν δοκιμάζουν όλες η καλλιτέχνιδες στην αρχή του σταδίου τους, δεν θγήκα παρά μόνο πάλι με τόν έρωτα. Αυτή τή φορά όμως αγάπησα ένα θεατρικό συγγραφέα μ' εξαιρετικό ταλέντο και πολύ λιγη θέλησι, τόν 'Ερνεστ Κόρτις. 'Ο Κόρτις, όπως ξέρετε, μάς έδωσε μερικές χαριτωμένες κωμωδίες που θυμίζουν τά αριστουργήματα του 'Οσκάρ Ουάιλντ, μα ποτέ του δεν μπόρεσε να έπιβληθί στον έαυτό του και να άφοσιωθί στην τέχνη του, γιατί άπλούστατα δεν αγάπησε ποτέ του.

Τό ειδύλλιο μας έκράτησε έναν ολόκληρο χρόνο. Πρέπει να σας έκμυστηρευθώ ότι έλάτρευα τόν Κόρτις κι' ότι προσπαθούσα με κάθε τρόπο να τόν κάνω να έγκαταλείψη τις στείρες όνειροπολήσεις του και να έπιδοθί με κάπως πρακτικό πνεύμα στις ανάγκες της ζωής του και της τέχνης του. 'Εκείνος όμως, πάσχοντας από μιά χαρκτηριστική άβουλία, δεν τελείωνε ποτέ ό,τι άρχιζε. 'Ακόμα και για μένα δεν ένοιωθε παρά μιά άπληη τρυφερή συμπάθεια και μιά μεγάλη φιλία. 'Εγώ, ώστόσο, όπως σας είπα, τόν έλάτρευα κι' άδιαφορούσα αν εκείνος ανταποκρινόταν στό αίσθημά μου. Πολλές φορές μου έρχόντουσαν στό νου τά λόγια του Γκαίτε: «Σ' αγαπώ! Μά τί σέ νοιάζει;...» Αυτή άκριβώς ήταν η δική μου περίπτωση. 'Ο έρωτάς μου αυτός μου έδινε

(Συνέχεια στή σελίδα 41)

Λιλ Ντάγκοβερ,

ΟΤΑΝ Η ΕΥΤΥΧΙΑ ΕΡΧΕΤΑΙ ΠΟΛΥ ΑΡΓΑ

(Συνέχεια έκ της σελίδος 34)

διαπραγματευθήτε την πώλησί του, κρατώντας και σεις τη σχετική προμήθεια του κέρδους...

Ο αρχαιοπώλης, που είχε έντωμεταξύ, κατεβή από την καρέκλα, ενθουσιασμένος από την πρότασι της γρηάς δασκάλας, της υπέγραψε μια σχετική απόδειξι και της υποσχέθηκε να πάρη μαζί του την εικόνα, το πρωί που θα έφευγε για το Παρίσι, για να την πωλήση εκεί στοκατάστημά του...

* * *

Λίγες ημέρες πέρασαν με αρκετή αγωνία. Η δίσ Σερβισέ περίμενε ειδήσεις, όταν ένα πρωί μια έπιστολή του κ. Λουθάρι, της έκανε γνωστό ότι η παλιά εκείνη ξυλογραφία του σπιτιού της, είχε πωληθή αντί οκτακοσίων πενήντα χιλιάδων φράγκων!..

Η δίσ Σερβισέ άφησε το γράμμα να πέση από τα χέρια της και στηρίχθηκε σε μια πολυθρόνα...

Χωρίς να το θέλη, τα μάτια της θόλωσαν, σκοτεινίασαν και από το νοῦ της, μέσα σε μια μόνη στιγμή, πέρασαν όλες η εικόνες της περασμένης, της θασανισμένης ζωής της...

Ξαναείδε την όπτασία του πατέρα της, πεθαμένο, σκοτωμένο. "Υστερα τους άρραβώνας της, τον Κυρτιέ, τη γρηά μάνα της νεκρή στο κρεβάτι...

Μια ζωή όλόκληρη γεμάτη από έγκυρτέρησι, από έρημωσι και στέρησι, πατισμένη με πικρά δάκρυα...

Και τώρα!... Τώρα άργά, η τύχη χτυπούσε την πόρτα...

Η Μαρία Σερβισέ είχε περάσει τα έξιήντα χρόνια της... Είχε γεράσει πολύ και στα γεράματά της, μ' ένα γράμμα της έσιελνε η μοίρα μια μεγάλη περιουσία...

Συγκέντρωσε όσον μπορούσε τις δυνάμεις της και σύρθηκε ως τη γωνιά του δωματίου κοντά σ' ένα τραπεζάκι.

Έπάνω εκεί τα μάτια της σταμάτησαν στη φωτογραφία ενός νέου... Του Κορτιέ...

Την έπληρε στα χέρια της, την έφερε άργά στα χείλη της και φιλώντας την τρυφερά, άρχισε να κλαίη με λυγμούς...

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΔΟΝ ΖΟΥΑΝ

(Συνέχεια έκ της σελίδος 14)

απόσωπα που δεν θα ζούν πια, θα μπορούσαμε να βρούμε την πραγματική ευτυχία. Λένε λοιπόν πως υπάρχει ένα έλιξήριο της μακροβιότητας. Είνε άρα γε αλήθεια; Προσπαθήστε να το βρήτε κι' όταν βεβαιωθείτε για την ανακάλυψή σας, έλτε να με συναντήσετε. Θα σάς δεχθώ μ' άνοιχτή άγκαλιά».

Ο Ραϋμόνδος Λούλλο διάβασε αυτό το παράξενο γράμμα, κι' όλόχαρος έσπευσε να της άπαντήση:

«Είμαι σύμφωνος; δέχομαι! Θα περάσουν έτοι γρήγορα τα χρόνια και θα νικήσουμε τον θάνατο! Έμεις οι δυο θα ζήσουμε περισσότερο απ' όλους και τότε θα γίνης δική μου για πάντα!...»

Και από εκείνη την ήμερα άποτραθήχθηκε από τον κόσμο και θυθίσθηκε για πολλά χρόνια σε άλχημιστικές μελέτες και στη μαύρη μαγεία.

Σ' αυτό το μεταξύ πέθανε η γυναίκα του και τα παιδιά του διεσκορπίστηκαν έδω κι' εκεί στον κόσμο.

Τέλος, μια ήμερα ο Ραυμόνδος Λούλλο, χτύπησε στη πόρτα του πύργου των Καστέλλο.

Μια χλωμή και γρηά γυναίκα του άνοιξε και τον ρώτησε τί γύρευε.

— Θέλω να δω την Ντόνα Μπιάνκα ντε Καστέλλο... της άπόντησε.

— Έγώ είμαι η Ντόνα Μπιάνκα... του είπε μ' ένα χαμόγελο η χλωμή και γρηά εκείνη γυναίκα.

Ο Ραϋμόνδος Λούλλο άπισθοχώρησε κατάπληκτος κι' άμέσως, γονάτισε μπροστά της και της έδωσε να πιη το έλιξήριο της ζωής, — που έμοιαζε με κόκκινο κρασί — μέσα σε μια άσημένια κούπα.

— Είσατε βέβαιος, Ραϋμόνδε Λούλλο, πως χαρίζει την άωνία νεότητα; τον ρώτησε τότε με το ίδιο χαμόγελο η Ντόνα Μπιάνκα.

— Μά, άφοῦ το δοκίμασα στον έαυτό μου!... της φώναξε έκείνος όλόχαρος.

— "Α, καταλαβαίνω, έκανε η πυργοδέσποινα, θέλετε να πητε πως μās δίνει τη μακροβιότητα... Μά τα νειάτα που πέρασαν; Ποιός θα μās ξαναδώση τα νειάτα και την άμορφιά;...

Και παίρνοντας ένα στρογγυλό βενετσιάνικο καθρέφτη τον έβαλε μπροστά στο πρόσωπό του. Ο Ραϋμόνδος Λούλλο είδε, τότε πως ήταν κι' αυτός ένας χλωμός και ρυτιδωμένος γέρος...

"Εκλεισε λοιπόν τα μάτια του, για να μη βλέπη αυτήν την εικόνα και κλαίγοντας ξαναγύρισε στο έργαστήρι του.

Έπειτα, τη νύχτα, βγήκε έξω, περιπλανήθηκε στους δρόμους κι' όταν έφτασε στο λιμάνι, θύμω σε ξαφνικά και πέταξε κατηγής το μπουκάλι με το έλιξήριο της ζωής.

Άμέσως, μια μεγάλη κόκκινη φλόγα ύψώθηκε από το έδαφος, τον τύλιξε και ο Ραϋμόνδος Λούλλο χάθηκε σε λίγο, μόλις εκείνη έσβυσε μέσα στη νύχτα...

Κι' έτσι, η περιπαθής αυτή έρωτική ίστορία έγινε θρύλος.

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΗΣ ΛΙΑ ΝΤΑΓΚΟΒΕΡ

(Συνέχεια έκ της σελίδος 43)

φευγά για τη ζωή και για την τέχνη κι' έτσι γρήγορα άρχισα να παίρνω σημαντικούς ρόλους στον θίασο της Μάρθας Έγκνερ. Την ήμερα μάλιστα που μου έμπιστεύθηκε τον ρόλο της Όφελίας στον «Άμλετ», πίστεψα πως είχα φθάσει σε μια άξιολόγητη καλλιτεχνική δόξα. Ο Κόρτις, με την διαίσθησί του και το λεπτό πνεύμα του μ' έβοήθησε να καταλάβω καλύτερα αυτόν τον δύσκολο ρόλο κι' έτσι όταν παρουσιάσθηκα στη σκηνή, ο θρίαμβός μου ήταν έκπληκτικός. Έπι χρόνια μιλούσαν στα περιβάλλοντα του θεάτρου για την δημιουργία μου και το όνομα της Όφελίας συνδέθηκε με τ' όνομά μου.

Τότε άκριβώς είχα τη μεγαλύτερη αισθηματική περιπέτεια της ζωής μου, γιατί έκανα την άνοησία ν' άγαπήσω με τρέλλα, με πάθος, έναν άνδρα, έναν ξένο διπλωμάτη. Ο άνθρωπος αυτός ήταν το σύμβολο του άγγλικού φλέγματος κι' ο πιο άπαθής άνθρωπος που έ γνώρισα στη ζωή μου. Δεν είχε άγαπήσει καμμιά γυναίκα, γιατί ποτέ του δεν είχε νοιώσει καμμιά τρυφερότητα στην καρδιά. Γι' αυτό ίσως τον άγαπούσαν με τόση τρέλλα όλες η γυναίκες! Και μια από αυτές ήμουν κι' εγώ...

Το πάθος μου αυτό έκράτησε τρία όλόκληρα χρόνια και μ' έφερε πολλές φορές στην τραγική θέσι να συλλογίζωμαι την αυτοκτονία. "Ημουν μια τρελλή, μια άρρωστη και τότε άκριβώς, έπειδή δεν είχα τα λογικά μου κι' έπειδή δεν ήξερα τί έκανα, έσημείωσα τις πρώτες άποτυχίες στη ζωή μου. Όταν τέλος έξύπνησα από αυτόν τον έφιάλη, έφυγα γρήγορα για μια κλινική της Έλβετίας, όπου έμεινα έξη όλόκληρους μήνες για να θεραπεύσω τα νεύρα μου.

Κατόπιν ξαναγύρισα στη Γερμανία κι' από τότε δεν ξαναγάρησα παρά με τον πιο εύτυχη και τον πιο ευχάριστο τρόπο. Ο έρωτας για μένα δεν πρέπει να είναι άρρώστεια και τρέλλα, αλλά το πιο χαρούμενο απ' όλα τα αισθήματα.

"Υστερα λοιπόν από αυτήν την αισθηματική κρίσι, που λίγο έλειψε να κλονίση την ύγεια μου, είχα μια σειρά από ευχάριστες περιπέτειες που μου έδιναν ένα τρελλό κέφι για τη ζωή και για την τέχνη μου.

Η φήμη που είχα άποκτήσει στον θίασο της Μάρθας Έγκνερ, ήταν τόση, ώστε γινόμεν δεκτή παντού σ' όλα τα θέατρα της Γερμανίας. Έτσι δεν συνάντησα καμμιά δυσκολία στον κινηματογράφο, όπου βρέθηκα άνάμεσα σε παληούς συναδέλφους μου. Ο κινηματογράφος και το θέατρο, για μās τους Γερμανούς ήθοποιούς είναι το ίδιο πράγμα. "Αν προσέξετε θα δήτε ότι η τεχνική του κινηματογράφου μας είναι καθαρώς θεατρική...

Ο έρωτας λοιπόν ήταν πάντα ο έμψυχότης κάθε προσπάθειάς μου και ο δημιουργός κάθε άπιτυχίας μου. Άγαπάτε, αν θέλετε να άναδειχθήτε στη ζωή. Μά με μια μικρή διαφορά: άγαπάτε τον έρωτα για τον έρωτα!

ΤΑ ΣΥΚΑ ΤΟΥ ΜΩΧΑΜΕΤ

(Συνέχεια έκ της σελίδος 42)

σκύνησε τρεις φορές

Έπειτα, του διηγήθηκε λεπτομερώς την περιπέτειά του.

Ο σουλτάνος, που τον άκουγε με καλωσύνη, ξέσπασε στο τέλος σ' ένα ήχηρο γέλιο.

— Μά ποιά κακό πνεύμα σ' έσπρωξε να πās ν' άνακατευθής μ' εκείνους τους συνωμότες που μόλις τους είχαν φέρει στο σεράγι; του είπε άπυρρώντας.

— Άλλοίμονο! φως του ουρανού! στέναξε ο Μωχαμέτ. Νόμισα πως ήταν κι' αυτοί πιστοί υπήκοοί σου, φτωχοί σαν κι' έμένα που σου είχαν φέρει ένα μικρό δώρο. Γιατί κι' εγώ, ο φτωχός, σου είχα φέρει σ' ένα καλάθκι μερικά σύκα...

— Σηκω άπάνω και σκούπισε τα δάκρυά σου, του είπε τότε ο σουλτάνος. Και έπειδή έπεσες θύμα μιας δικαστικής πλάνης, σου επιτρέπω να μου ζητήσης τρία πράγματα της άρεσκείας σου. Μά, λέγε γρήγορα, γιατί έχω ένα σωρό άλλες πιο σοβαρές δουλειές.

— Άφέντη, του άπάντησε ο Μωχαμέτ, σε παρακαλώ να άπαγορεύσης στους φρουρούς να μ' αφήσουν να μπω άλλη μια φορά στο σεράγι, γιατί είναι ένας τόπος παραπολύ επικίνδυνος για μένα. Έπειτα, σε παρακαλώ πάλι να μου δώσης ένα άσημένιο κι' ένα χρυσό νόμισμα...

— Και τί θα τα κάνης; άπόρησε ο σουλτάνος.

— Με το άσημένιο νόμισμα, του έξηγησε ο φτωχός Μωχαμέτ, θ' άγοράσω ένα πριόνι για να κόψω τη συκιά μου. Το χρυσό πάλι, θα το δώσω στον καθή για να με χωρίση από τη γυναίκα μου, γιατί η συμβουλές της λίγο έλειψε να με κάνουν να χάσω το κεφάλι μου.

— Άς γίνη το θέλημά σου! Η έπιθυμίες σου θα έκπληρωθούν, του είπε ο σουλτάνος χαμογελώντας.

Ο Μωχαμέτ τότε έπεσε πάλι μπρούμυτα και τον προσκύνησε, ψιθυρίζοντας.

— Έχε πάντα την εύλογία του Άλλάχ, ο μεγαλόψυχος! Κι' από τότε δεν ξαναπέρασε ούτε έξω από το σεράνι.